

Nye tyske naboer i Aabenraa Kommune

Resumé af analyserapporten

Analyse til kortlægning af tyske tilflyttere

**TEKNOLOGISK
INSTITUT**

Nye tyske naboer i Aabenraa Kommune

Resumé af analyserapporten

Analyse til kortlægning af tyske tilflyttere

Udarbejdet for:

Sønderborg Kommune, GOTO Sønderborg og Aabenraa Kommune

Forfattere:

Andreas Bjerre Lunkeit, Kristian Kriegbaum Jensen og Stig Yding Sørensen

Udgiver:

Teknologisk Institut
Gregersensvej 1
2630 Taastrup
Analyse og Erhvervsfremme

Januar 2024

Foto: LIGHTFIELD STUDIOS, Adobe Stock

Resumé

Aabenraa Kommune har oplevet en markant stigning i antallet af tyske tilflyttere i de seneste år, hvilket matcher godt med kommunens ønske om at være et attraktivt bosted for tilflyttere. Det hænger sammen med, at kommunens befolkningstal har været nedadgående i den seneste tid. På denne baggrund har foreliggende undersøgelse kortlagt de tyske tilflyttere i Aabenraa Kommune. I det følgende præsenteres undersøgelsens hovedresultater samt anbefalinger til, hvordan kommunen bedre kan tiltrække, modtage og fastholde tyske tilflyttere.

Hvad kendetegner de tyske tilflyttere?

- De tyske tilflyttere i Aabenraa Kommune er **oftest i den erhvervsaktive alder** (52 % er mellem 18 og 60 år) og **relativt højtuddannede** (63 % har en erhvervsuddannelse eller en universitetsuddannelse som højest fuldførte uddannelse).
- Målgruppen er i **høj grad tilflyttet fra Slesvig-Holsten** (57 %), og næsten halvdelen pendler til en arbejdsplads i Tyskland (49 %).
- Tilflytterne **bosætter sig ofte tæt på den dansk-tyske grænse**, nemlig i postnummerdistrikterne for Kruså (24 %), Padborg (22 %) og Tinglev (12 %). Næsten tre ud af ti har bosat sig i 6200 Aabenraa (28 %).
- **Andelen af børnefamilier blandt de tyske tilflyttere er steget** – i 2015 havde 24 % hjemmeboende børn, mens det var tilfældet for 30 % i 2022.

Hvorfor har de bosat sig i Aabenraa Kommune?

- De tyske tilflyttere har især forladt Tyskland pga. et **ønske om at bo i bedre omgivelser** (70 %) og i **en bedre bolig** (58 %) og pga. deres **utilfredshed med den politiske ledelse i Tyskland** (46 %).
- Deres **beslutning om at flytte til Aabenraa Kommune har oftest været drevet af deres positive syn på den danske kultur** (77 %) med fokus på fællesskab, tolerance, tillid, hygge og børnevenlighed.
- I denne sammenhæng er **særlig vigtige faktorer også ønsket om at bo i trygge omgivelser** (72 %) og **tættere på naturen** (72 %).
- De tyske tilflyttere havde **oftest ikke et særligt kendskab til Aabenraa Kommune før deres tilflytning** (40 % kendte kommunen lidt, 16 % slet ikke.)
- De individer blandt målgruppen, der havde lært kommunen lidt eller godt at kende før deres tilflytning, **havde typisk øget deres kendskab til kommunen via ferieophold i andre danske kommuner** (50 %) og **via informationer fra venner eller kollegaer** (42 %).

Hvordan oplevede de tyske tilflyttere deres modtagelse i kommunen?

- De fleste **fokusgruppedeltagere fortalte, at de følte sig godt modtaget i kommunen**, især af deres naboer. De har i **høj grad henvendt sig til sociale kontakter for at få hjælp**, herunder naboer eller kollegaer, når de oplevede problemer med fx ansøgning om MitID eller oprettelse af en bankkonto.

- Den samlede gruppe af tyske tilflyttere har et **meget begrænset kendskab til kommunens tilbud til tilflyttere** (fx kender 82 % slet ikke Partner Jobmatch eller Oplev Aabenraa-appen, 74 % har ikke tidligere hørt om velkomstdagen for tilflyttere, og 52 % kender ikke til kommunens Bosætnings-team). De **tyske tilflyttere, der har benyttet sig af kommunens forskellige tilbud for tilflyttere, har i høj grad oplevet dem som hjælpsomme.**
- Der er **generel tilfredshed med de offentlige myndigheder og tilbud i kommunen**, der blev belyst i vores undersøgelse (fx er 80 % af målgruppen tilfredse med kommunens Borgerservice, 56 % med SKAT og 54 % med SIRI). Andelen af dem, der er utilfredse med disse myndigheder, ligger på 5-9 %. De resterende andele har angivet 'hverken tilfreds eller utilfreds' samt 'ikke relevant / kender det ikke'.

Hvordan trives de tyske tilflyttere i kommunen, og hvad er vigtigt for deres trivsel?

- Undersøgelsen viser, at **de tyske tilflyttere trives godt i Aabenraa Kommune** (65 % trives i høj grad og 31 % i nogen grad).
- De tyske tilflyttere angiver især, at **indkøbsmuligheder** (49 %), **kort vej til arbejde** (41 %) og **mulighed for at lære dansk** (38 %) er **vigtige faktorer for en god hverdag** i Aabenraa Kommune. **Skoler og børnepasningstilbud er vigtige for knap en tredjedel** (32 %), hvilket hænger fint sammen med, at 30 % af tyske tilflyttere havde hjemmeboende børn i 2022.
- Den høje grad af trivsel blandt de tyske tilflyttere skyldes især, at **de føler sig godt tilpas i den danske kultur** (87 %), og at **de har et godt forhold til deres naboer** (81 %). Dette efterfølges af **tilstrækkelige danskundskaber** (42 %) samt **et godt forhold til arbejdskollegerne** (30 %).
- **Utilstrækkelige danskundskaber er den faktor, som i størst omfang mindsker trivseln** for nogle af de tyske tilflyttere i Aabenraa Kommune (28 %). Herefter følger en **oplevelse af at bo for langt væk fra venner og familie** (16 %), **mangel på sociale aktiviteter i fritiden** (12 %) og **for lidt kontakt med andre tyske tilflyttere** (12 %). De to sidstnævnte punkter er i tråd med, at flere fokusgruppedeltagere beskrev, hvordan de i deres første tid i kommunen **følte sig socialt isoleret og havde svært ved at danne relationer til andre jævnaldrende** i nærområdet.
- **Kun 13 % af de tyske tilflyttere har overvejet at flytte væk fra Aabenraa Kommune** (7 % til en anden dansk kommune, 4 % tilbage til Tyskland og 2 % til et andet land).
- **Tyske tilflyttere, der er ankommet til kommunen fra 2018 og frem, bliver i højere grad boende i kommunen sammenlignet med dem, der er flyttet til kommunen i årene før.** Blandt dem, der flyttede til i perioden 2000-2017, var 65 % fortsat bosat i kommunen fire år efter. Tilsvarende var tallet 72 % for dem, der ankom i perioden 2018-2022.

Om særlige segmenter blandt de tyske tilflyttere

- **16 % af survey-respondenter angiver at tilhøre det danske mindretal.**
 - Tilflyttere, der tilhører det danske mindretal, er i **højere grad flyttet til Aabenraa Kommune for at bo i nærheden af familie og venner** (51 %) sammenlignet med resten af de tyske tilflyttere. Desuden er de i højere grad **motiveret af et ønske om at flytte tilbage** til det sted, de kommer fra (22 %) samt af at **påbegynde en uddannelse** (14 %).

- De erhvervsaktive tyske tilflyttere fra det danske mindretal arbejder oftest i Aabenraa Kommune eller en anden dansk kommune (55 %).
- Tyske tilflyttere fra det danske mindretal fremhæver i højere grad end andre tyske tilflyttere vigtigheden af en **kort afstand mellem bopæl og arbejdsplads** (54 %) samt **tilgængeligheden af skoler eller børnepasningstilbud** (46 %).
- Endelig angiver de i større omfang at **trives godt i kommunen på grund af deres dansk-kundskaber** (80 %), mens undersøgelsens resultater også peger på, at de **er bedre socialt integreret**. De angiver nemlig i højere grad at have et **godt forhold til deres arbejdskolleger eller studiekammerater** (45 %) og at **deltage aktivt i fælles fritidsaktiviteter** (35 %).
- **38 % af survey-respondenter er flyttet til Aabenraa Kommune i 2022 eller 2023.**
 - De seneste tyske tilflyttere, med ankomstår i 2022 eller 2023, har **oftest forladt Tyskland pga. utilfredshed med den politiske ledelse i landet** (60 %). Fokusgrupperne peger på, at **politiske og samfundsmæssige forandringer i Tyskland har spillet en vigtig rolle** i denne sammenhæng. Eksempler er håndteringen af Corona-pandemien, migrationspolitikken, og en stigende polarisering af borgerne i landet.
 - De har i **særlig høj grad været motiveret til at flytte af sympati for den danske kultur** (84 %), **ønsket om at bo tættere på naturen** (83 %) og i **trygge omgivelser** (79 %).
 - De erhvervsaktive i dette segment arbejder oftest i Tyskland (60 %).
 - Ydermere har de seneste tyske tilflyttere i **mindre grad været bekendte med Aabenraa Kommune inden deres tilflytning** (46 % havde lidt kendskab, 16 % kendte slet ikke til kommunen før tilflytningen).
 - Måske fordi livet i kommunen fortsat er nyt, angiver de seneste tyske tilflyttere også i lidt højere grad, at de trives godt (70 % i høj grad, 28 % i nogen grad).

Anbefalinger til Aabenraa Kommunes bosætningsindsats ifm. tyske tilflyttere

For at tiltrække målgruppen, kan Aabenraa Kommune:

- **udvikle og implementere en målrettet kommunikationsindsats til branding af Aabenraa Kommune blandt tyskere på sociale medier**, herunder bl.a. Facebook, Instagram og YouTube. Kommunen kan med fordel tilpasse indhold af markedsføring til specifikke segmenters motivationer, prioriteringer og ønsker med afsæt i analyseresultaterne præsenteret i denne rapport samt eksterne bilag, herunder den udarbejdede personarapport.
- **bruge relevante interessegrupper på sociale medier som en kommunikationskanal til potentielle tilflyttere**. Facebookgruppen "Wir lieben Dänemark" (Vi elsker Danmark) har fx i skrivende stund over 25.000 brugere. I denne, og lignende interessegrupper, vil en bosætningskonsulent kunne kommunikere direkte med tyskere, der i forvejen er glade for Danmark og dansk kultur, hvilket øger chancen for, at de kunne være interesseret i en tilflytning.
- **placere markedsføring for kommunen der hvor tyske turister kommer i kontakt med den**. Konkrete eksempler er online annoncer på relevante hjemmesider, såsom for udlejning af sommerhuse, eller ifm. YouTube-videoer, der omhandler danske destinationer eller turistattraktioner.

Tyske boligportaler er endnu et relevant sted at placere online annoncer, fordi man her bl.a. kan adressere myten om, at det er umuligt for tyskere at købe bolig i Danmark. Printede informationsfoldere, der placeres ved fx turistinformationer og i relevante butikker, er endnu en mulighed for at nå ud til tyske turister.

- **fremme vilkår for tyske besøgende og turister ved at udvide overnatningsmulighederne i kommunen.** Netop fordi mange tyske tilflyttere har lært Aabenraa Kommune at kende via ferieophold, er det oplagt for kommunen at arbejde for bedre vilkår for tyske turister og besøgende i Aabenraa Kommune. Ved fx at udvide overnatningsmulighederne (hoteller, konferencecentre eller sommerhusområder) kan Aabenraa Kommune øge muligheden for, at tyske besøgende kommer i kontakt med og oplever kommunen.
- **styrke indsatsen for at tiltrække tyske tilflyttere, der tilhører det danske mindretal.** Medlemmerne af denne gruppe er særligt interessante på grund af deres eksisterende dansk kundskaber og relation til den danske kultur. De vil formentlig opleve det som nemmere at blive socialt integreret og/eller at finde arbejde i kommunen. Derfor kan Aabenraa Kommune med fordel udvikle kommunikationsindsatser eller andre tiltag målrettet tyske tilflyttere fra det danske mindretal.
- **inddrage tyske tilflyttere, der allerede er landet i kommunen, i kommunikationsindsatsen.** Aabenraa Kommune bruger allerede udvalgte tyske borgere som ambassadører, og det giver god mening at styrke denne tilgang, fordi vores analyse viser, at familie, venner og kollegaer er vigtige informationskilder for dem, der overvejer en tilflytning eller kunne få vakt en interesse for det.
- **afholde informationsdage for potentielle tyske tilflyttere.** I forbindelse med dette tiltag kan Aabenraa Kommune styrke sit samarbejde med lokale foreninger, uddannelsesinstitutioner eller virksomheder og præsentere informationer om livet i Aabenraa Kommune, herunder orientere om uddannelses- og jobmuligheder i kommunen. Tiltaget vil også være relevant for borgere med tysk oprindelse, der er grænsependlere, som godt kunne tænke sig at få et arbejde i Aabenraa Kommune.
- **markedsføre kommunens parcelhusgrunde til tyskere.** Fordi de tyske tilflytteres beslutning om bosætningen i Aabenraa Kommune i høj grad er blevet drevet af ønsket om en bedre og billigere bolig, kan kommunen med fordel gøre potentielle tyske tilflyttere opmærksomme på de parcelhusgrunde, kommunen sælger.

Ved modtagelsen af målgruppen, kan Aabenraa Kommune:

- **øge kendskabet til Aabenraa Kommunes tilbud rettet mod tilflyttere**, bl.a. ved at sende relevante informationer flere gange til de tyske tilflytteres digitale postkasser (fx e-Boks og Mit.dk). Der kan gå lidt tid, før nye tyske tilflyttere får adgang til eller regelmæssigt tjekker deres digitale post. Informationer om fx kommunens velkomst-app, netværk for tilflyttere eller Partnerjob Match kunne Aabenraa Kommune således sende, både når de nye tyske tilflyttere er ankommet, og et par måneder senere, hvor sandsynligheden for regelmæssig brug af den digitale postkasse er større.
- **udvikle en vejledende tidslinje, der hjælper nye tyske tilflyttere med en gnidningsfri modtagelse i kommunen.** Aabenraa Kommune tilbyder allerede en trin-for-trin-vejledning, der guider tyske tilflyttere igennem de administrative opgaver, de skal gennemføre ifm. deres tilflytning (fx ansøgning om opholdstilladelse, CPR-nummer, skattekort og MitID.) Mens vejledningen har en klar

rækkefølge, mangler den en tidsdimension, der fx fortæller de tyske tilflyttere, hvor lang behandlingstid der er forbundet med hvert enkelt trin i vejledningen, eller hvornår man tidligst eller senest bør have gennemført et givent trin.

- **oprette en WhatsApp kanal til direkte kommunikation med de tyske tilflyttere i kommunen.** Undersøgelsen fandt belæg for, at de tyske tilflyttere bl.a. bruger beskedtjenesten WhatsApp til at kommunikere med familie og venner i Tyskland. Kommunen kan derfor med fordel invitere tyske tilflyttere til at følge en WhatsApp kanal rettet mod denne målgruppe og administreret af en bosætningskonsulent. Dette kunne fx ske som en del af et velkomstbrev. Via kanalen kan kommunen sende meddelelser, billeder og videoer, der direkte 'skubbes ud' til følgerne.
- **udvide samarbejder med lokale tilflytterambassadører.** Ambassadørordningen kan være en frivillig indsats, hvor lokale borgere eller repræsentanter fra lokale foreninger påtager sig opgaven som tilflytterambassadører. De kan fx byde velkommen og introducere til andre borgere, forskellige netværk eller kommunens tilbud for tilflyttere, med henblik på at integrere dem bedst muligt og få dem til at føle sig hjemme i deres nye lokalsamfund.

For at fastholde målgruppen, kan Aabenraa Kommune:

- **udvikle mere fleksible tilbud indenfor danskundervisning.** Utilstrækkelige danskundskaber er blandt de faktorer, der i størst omfang har en negativ effekt på de tyske tilflytteres trivsel. En af de centrale udfordringer i denne sammenhæng er, at sprogundervisningen kan være svær at passe ind i de tyske tilflytteres hverdag, bl.a. fordi sprogskolen i Aabenraa ligger for langt væk fra deres bopæl, eller fordi sprogundervisningen foregår på et ugunstigt tidspunkt. Kommunen kan overveje at udvide udbuddet af danskundervisning til at inkludere flere forskellige steder – fx for at opnå en større dækning af mere landlige områder – samt mere fleksible tidspunkter.
- **etablere sprogcaféer eller lignende mødesteder,** hvor de tyske tilflyttere kan mødes med fx pensionerede lærere eller andre frivillige for at praktisere at tale og forstå dansk – også mht. den sønderjyske dialekt. Her ville de tyske tilflyttere også have mulighed for at møde andre tilflyttere – både fra Tyskland og andre lande end Danmark.
- **understøtte den sociale integration af de tyske tilflyttere.** Aabenraa Kommune kan med fordel i højere grad kommunikere om eksisterende muligheder for at lære andre mennesker at kende (fx kultur- og idrætstilbud i kommunen). En anden mulighed er jævnlig afholdelse af en foreningsdag, hvor foreninger, idrætsklubber mv. kan præsentere, hvad de har at byde på, og hvordan tyske tilflyttere vil kunne engagere sig i dem. Kommunen kan også invitere unge tilflyttere til særskilte arrangementer, hvor lokale unge – både danske og udenlandske – er ansvarlige for planlægning og gennemførelse af en quizaften, rundboldturnering eller noget helt tredje.
- **tænke kommunens planer vedr. lokale daginstitutioner og skoler med ind i bosætningsindsatsen.** De seneste tyske tilflyttere til Aabenraa Kommune har i højere grad end tidligere hjemmeboende børn og særligt børn under seks år, hvorfor bl.a. daginstitutioner og skoler har, eller kommer til at have, stor betydning. I mange andre danske kommuner er der skolelukninger grundet økonomi og få børn. Hvis lignende lukninger af bl.a. skoler bliver nødvendige i Aabenraa Kommune, er det vigtigt, at kommunen melder det klart og rettidigt ud, så de tyske tilflyttere – og tyskere, der overvejer en tilflytning – ved, hvor der vil være skoler i fremtiden.

TEKNOLOGISK
INSTITUT